

ihaj a vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje po četverstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 18.

V Gorici, v torek dne 4. marca 1913.

Leto XIV.

Pogajanja brez konca.

Nekov star, sicer malo neotesan izrek pravi, da ima vsaka stvar svoj konec, klobasa pa celo dva. Žalibog tega ne moremo trditi glede balkanske afeje, kajti pogajanja v tej zadevi kažejo biti naravnost brezkončna. Še preden je začela vojska, so grozili diplomatije, posebno naši, z neko konferenco, ki naj bi bila zadušila preteči požar še v kali. Ko so zagrmeli topovi, so potihnili diplomati in nekaj časa je bil mir. Toda ne dolgo in prišlo je premirje in zopet so začele konference. London še ni videl tako dolgočasnih pogajanj kot so bila ta, ki so se pred kratkim vršila tamkaj. Tako neumno so se tam stvari zavlačevale, da se je prav očitno videlo, da diplomatom ni bilo za vso stvar bogsivedi koliko mari. Čas so tratili, farbali javnost in nazadnje se je vsa ta komedija žalostno zaključila kakor kaka predpustna maškerada, ki konča ponavadi z ogromnim mačkom. Človek ne ve, ali naj se jezi, ali smeji; pomagati seveda ne ene ne druge ni nič, tudi če si kdo lasa izruje. Bolgari so bili še najbolj pametni in začeli so kakor znano vojsko znova, ker drugače se ni dalo priti do nikakega konca.

Menda se ne motimo, ako trdimo, da je bilo sploh umešavanje v balkanske vojne zadeve precej brezpotrebno. Najboljše je bilo, pustiti vso zadevo Balkancem, kateri bi jo bili gotovo že davno temeljito razpletli. In ravno sedanj drugi del balkanske vojske je obetati prinesiti skorajšen konec vsej tej zadevi, toda vmes so prišla zopet druga pogajanja, namreč med Avstrijo in Rusijo.

Če je prej bilo vprašanje zamotane, ni sedaj nič manj. In vsa znamenja kažejo, da ne pride tako hitro do kake rešitve, četudi se gre za stvari, ki nas pravzaprav brigajo dosti manj kot nas je slavni »status quo«; gre se, kakor je znano, za »veliko« Albanijo, od katere ne homo imeli mi Avstriji nikdar nič za slino koristi. Ta slavna Albanija je sedaj na programu in mesto, da bi bila vsa afera že pretekli teden rešena, se

sestavlja šele komisija, ki bo v Peterburgu na Ruskem razpravljala o tej »važni« stvari.

Zares čudno; iz enega pogajanja smo prišli v drugo in vse to le radi te neščne Albanije, za katero se niti sami Albanci ne brigajo toliko kot mi, če so sploh toliko zavedni. Že pred par tedni se je govorilo, da bodo pogajanja med Avstrijo in Rusijo zelo kratka in že za zadnjo soboto je bilo obečano odpoklicanje našega vojaštva z ruske meje. Toda zgodilo se ni nič, le iz Pariza se poroča ponovno, da položaj ni več tako napet.

In tako smo sedaj zopet v pogajanjih. Prej London, sedaj Peterburg, in morda gredo še kam, kdo zna to vedeti. Sklepati se da le to, da bo prej končala krvava vojska na Balkanu, kot pa popirnata pogajanja glede Albanije. Sicer bi si kdo mislil, da je že vseeno, ali se pogajajo en teden ali dva; tako vsaj diplomatije pridejo do kakenga malega dela. Toda ta afera ni tako po ceni za našo monarhijo in nam požre ogromne denarne svote. Samo vojaštvo ob meji stane že okoli 400 milijonov kron in morda še dosti več, kar pa ni nikomur nas znano.

Sedaj moramo računati izgubo delavnih sil, ki pomeni tudi velikansko število kron. Ravno zadeva glede rezervistov je postala sedaj napomlad jako pereča. Povsod se kmetovalec pripravlja na spomladansko delo, na oratev in setev, a najboljše moči so poklicane pod orožje. Kaj naj stori kmetič doma? Ali naj si najme delavce, ki stanejo tako strašno dosti in jih dostikrat še dobiti ni? Težko, v resnici težko je ravno za poljedelca to sedanje stanje. Stroški veliki, davke je treba plačati in sin je že par mesecev pri vojakih. No, po zimi, ko ni ravno nujnega dela, še gre, a sedaj, ko je dela na poljih na vseh koncih in krajih, sedaj pa se pogreša vsaka delavska moč, ki je ni na svojem mestu. In dosti je takih, ki so pustili samo ženo in otroke doma, ki nimajo nikogar, ki bi jim oskrbel še tisto peščico zemljišča. Malo ima in še to ostane pusto in

prazno. Tam ob mejah pa leži na tisoče mladih gospodarskih sil, ki tudi hrepnijo sedaj domov, na domače delo, k poljedelskim opravkom.

Kdo misli na vse to pri teh nezno-sno dolgih pogajanjih, kjer diplomatije nič ne računijo, ne s časom ne z denarjem, kakor bi se živelo od zraka. Sicer se čista to in ono, tolaži se ljudstvo z raznimi obljubami, a kaj pomagajo besede. To moreče in težko stanje traja sedaj že mesece in mesece in ljudstvo ne ve pravzaprav, zakaj. Toliko denarnih žrtev, toliko delavskih moči je šlo po zlu in vse to, kakor se vidi, le radi — Albanije. Naša polja čakajo sedaj delavcev, družine čakajo očetov in sinov, premoženja čakajo gospodarjev — a diplomatije so šele začeli sestavljati nove komisije, začela bodo šele nova pogajanja.

Pomlad sili že v deželo, zima se počasi poslavlja. Na Balkanu pojenjuje že grom topov in Turčinom že doni mrtvaška pesem. Bolgar bo letos že oral s krvjo pognojena prej turška polja in slovanski prapor plapolal čez turška mesta. Pri nas pa se še lepo počasi pogajamo za Albanijo, med tem ko domače njive že kličejo po oraču. Med pogajanjimi smo čisto pozabili na svoje lastne gospodarske koristi in marsikateri naš poljedelec bo bridko občutil to — nekrvavo vojsko.

Dopisi.

Iz Boke kotorske. (Naši rezervisti.) Oglašam se, gosp. urednik, in vam sporočam, da ni kaj nič prijetno za 30-letnega moža, če mora nositi puško na ramenu, telečnjak na hrbtu in misliti na dom, na ženo in otroke, ki so se težko ločili od mene, ko sem jih 10. decembra 1912 zapustil na goriški postaji. — In danes smo 28. februarja in še smo tukaj in ne vemo, kolikoli časa ne bom še videl ljubih svojcev.

Tukaj v Boki kotorski je vojaštva kakor mravlji. Kamor se človeško oko ozre ne vidi skoraj nobenega človeka

v civilni obleki. Vojak in vojak ti je vedno pred očmi.

Tukaj naj sledi nekaj vrstic, kako se nam godi, da bodo vedeli moji rojaki, vojaški rezervisti, ki so bili tako srečni, da niso bili poklicani pod orožje.

Naši stotniki so silno velike. Ko smo gospeli v Boko, so nas kmalu preoblekli in nam dali vsakemu 120 ostrih nabojev (patron). Vse se je moralo izvršiti z največjo naglico, in pričakovali smo trenutka, da odrinemo na sovražnika. A čakali in čakali smo, pa nismo nič dočakali, in še danes smo tam, kjer smo bili prvi dan, ko smo prišli v Boko.

Življenje je slabo, menaža za nič. Mesa dobimo vsaki dan 8—10 dekagramov, kar je vsekako premalo. Največkrat ne dobimo tudi prikuhe ne. Nekaterikrat smo se pritožili, a naše pritožbe so bile zaman. Tudi doklad k plači ni nobenih. Jaz sem vprašal enkrat v naši pisarni, zakaj ne dobimo večje plače sedaj, ko smo poklicani pod orožje. Reklo se mi je, da sedaj ni vojno stanje. Le v vojnem stanju nastopijo doklade za vojake.

V nekem časopisu sem čital, da so nabrali za nas stotisočake prostovoljnih darov. Kam so ti darovi prišli in kako so se porabili, ne vem. Le to vem, da naša stotinja ni dobila od vseh stotisočakov nobenega priboljška.

Neka plemenitašinja je darovala naši stotnji 20 steklenic likerja. Te likerje so prodali in dobili menda 25 K. In za teh 25 K se nam je en dan zboljšala menaža na ta način, da smo dobili namesto 10 dekagramov mesa 12 dekagramov. To je bil cel priboljšek. Seveda nismo postali debeli od tega.

Za spalnice imamo lesene kolibe, ki so bile zgrajene nalašč v ta namen. — Kako je v teh lesenih kočah, morda si sami predstavljate. V kočah ležimo na slami eden poleg drugega, kakor smo prišli. V eni koči nas spi do 50. Vsak mož ima odmerjenega prostora nekaj nad pol metra širine. Sicer po noči nam ni mraz, ker tako skupaj stlačeni se kmalu ugrejemo. Slabejši pa je v času deževja. Mnogo takih lesenih koč pušča

Časno in nečasno delo.

Bolgarski: Iv. Vázov.

I.

G. K., ki se je nedavno vrnil s potovanja po Ruskem, mi je povedal ta-le dogodek.

Nekoga junijskega večera sem bil šel v ljudski vrt, kjer je bila godba, da bi se nekoliko razvedril.

Bilo je še zgodaj in gostov je bilo še prav malo.

Jedva so mi bili prinesli kavo, kar se približa neki gospod mojih let, dobro oblečen ter mi poda prijateljski roko.

Tudi jaz mu dam svojo, ali malo začuden.

»Dober večer! Ali me ne poznate?« vpraša me smehljaje in prisiljeno.

»Oprostite, ne morem se spomniti,« rečem mu.

»Kako? Mihael Bekjarov?« — do polni neznanec.

»Nisem slišal tega imena.«

»Da, da!« nasmehne se. »Tokrat, v šoli so mi rekli le na prosto: Miha Čonin. Ali se ne spominjate? Bila sva součenca.«

Ime Miha Čonin je vzbudilo malo-ma pameti nekega součenca in prijatelja pred tridesetimi leti, ki sem ga bil davno popolnoma pozabil.

»Veseli me« rečem z odkritosrčnim zadovoljstvom, in povabim starega prijatelja, naj sede.

Gledam ga, gledam pri svitu svetilnice, ali nikakor nisem mogel izpoznati v tem postaranem človeku s skrbnim pogledom nagubanimi lici svojega nekdanjega šolskega tovariša, krepkega, jasnega življenja — veselega mladeniča, s kojim sem se igral, pa uganjal dijaške burke — in večkrat dobil s palico za to.

Imenoval se je tedaj Mihael Čonin, bil je bešen siromak, noseč ime po materi Čoni, ker mu je bil umrl oče pred rojstvom. Kako sem ga tedaj ljubil!

(Ko mi je pripovedoval zdaj to pa ono iz dalnje in bližnje preteklosti, sem mu odgovarjal samo na kratko: »da«, ali »ne«; kajti misli so mi uhajale v ono nepozabno dobo čiste radosti in brezskrbnega gibanja, ki je zvezano z dijaškim življenjem. In vzbudili so se mi spomini na rojake, jasni in čarobni, na borbe in nagajivosti brezskrbne, objestne mladosti. Taki smo bili tedaj mi, ki smo zdaj resni možje, potrti od skrbi, samo

postarani, razočarani od varljivega, britkega življenja.)

Videl sem v duhu zdaj sebe z Mihaelom Čoninom, kako sva se plazila po črešnjah v našem logu, ali tresla nezrela jabolka z vej, visečih iz kakega ptujega vrta ven nad pot; videl sem igre na golem bregu zunaj vasi; kako smo se lovili v šumni družini, bosi (obutve nismo poznali) zasopljani z iztegnjenimi jeziki; ali, kako smo po zimi zmrzovali zunaj cele ure, nedaleč od nekega nastavljenega skopea, pa prežali na kakega vrabca, (ki je bil pa bolj zviti od nas in ni maral kľuvati za vabo tje vrženega zrnja); ali pa smo utekan od računskih nalog k ciganskim kolibam in smo prestajali junaško mraz in smo bili junaške boje...

Enkrat so nas bili zaprli pod šolski oder v polni temini za neko kazn. — Mihael je tedaj zamijavkal kot maček v zaporu da poplaši mnoge miši in razvedri učence in učitelja, ki nas je osvobodil, da je mogel mirno rešiti nalogo... Take neumnosti smo uganjali, ko smo bili v pripravnici.

Pozneje smo rogovili mi iz nižjih razredov po cele dni po polji, po dolinah in bregovih, slabo se učili naloge, jedli kislico, pušili smotke iz suhega oreho-

vega cveta, kopali smo se v tolmunih pod gorskimi slapovi v vodi s temperaturo blizo ničle s povišnelimi lici, pa ni nas treslo... Balkanski doli so odmevali puntarskih pesmi, enako tudi šola, ko ni bilo učitelja; ali pa smo se vadili z roko meriti, ko smo lučali kamenje zad za cerkvijo.

In pri teh besnih norčijah smo — ne da bi znali — globoko dihali vse životvorni planinski vzduh, si razvijali mišice in si krepili nežni organizem, in morda tudi duha, za počasno borbo proti bodočim življenjskim nezgodam... in tako smo izpolnjevali praznino v šolskem programu, kjer smo imeli retoriko, poetiko, patologijo. — Bog oprostí dobremu učitelju, a telovadbe ni bilo.

Vedno bolj in bolj je vstajala pred menoj ona minulost in vzbujala se je hvaležnost do Mihaela Čonina. Veseli sem se, ko sem gledal starega pozabljenega prijatelja od detinskih in mladeniških let. Zdaj mi je postal blizek, soroden, vkrožen od čarobnih spominov. In ko sem se naposled vzdramil iz teh sanjarij, jel sem ga izpraševati o njegovem življenju in položaju, in razodel mi je ljubko odkrito svojo nesvetlo, tožno življenje, ki se je čitalo ž njegovega lica

(Dalia Mih.)

in tako se je zgodilo, da smo že spali pod odprtim dežnikom.

Predstojniki ne ravnaajo z nami nič kaj lepo. Skoraj vsi so nervozni in zaradi njih nervoznosti moramo mi trpeti. Vadimo se v orožju prav tako, kakor bi šele naprvo dobili puško v roko.

Mrmranje in nevolja med moštvom je splošno, tembolj, ker ne vemo, kaj se bo z nami zgodilo.

Predstojniki, ki moštvo tolažijo, si izmišljujejo vedno kaj takega, kar nam daje upanje, da bomo kmalu odpuščeni. Eden dan pozovejo vse poročene rezerviste pred se in jih izprašujejo ter si zapisujejo vse naše izpovedi o razmerah naših družin. Ubogi rezervist že misli, da se vse to vrši zaradi tega, ker ga nameravajo odpustiti izpod orožja. — Drugi dan so poklicani oni rezervisti, ki vzdržujejo doma očeta in mater. Vrši se enaka procedura kakor s poročenimi. Tretji dan pokličejo vse rokodelce pred se, in protokoliranja in pisarenja je brez konca in kraja. Vsaki dan se zgodi kaj novega, kar nam daje upanje, da bomo kmalu prišli domov.

V Boki kotorski je več tisoč vojaštva. Večinoma so Ogrji in pri naši stotnji sem edini Slovenec in si moram madjarščino ubijati v glavo. Ogrski jezik je čuden, in minulo je 14 dni, da sem moral sam s seboj govoriti, če sem hotel usta odpreti. Ogrji tudi mrmrajo, da je kaj. Jedo papriko in špéh, da je veselje jih gledati. Večina so kmetje.

Za vsak mali pregrešek, katerega naredi vojak, je koj zaprt.

Naše matere, ko pečejo kruh, zaprejo hišo, da se testo ne prehladi. Tukaj pa pečejo kruh zunaj v najhujšem mrazu in v dežju in se ne boje nobenega prehlajenja. Seveda ni komis tak, kakor bi moral biti.

Kedaj bo tega trpljenja konec, ne vemo. Mnogi bi šli raje v vojsko, kakor pa da živijo tukaj v taki negotovosti.

Pri Kosih v občini Ajba, 2. marca 1913. V času splošnih pritoževanj prihajamo tu iz našega zatišja nad mejno Idrijo z veselo novico. Naša toliko zaželjena cesta od Kosov na Kambresko se je močno približala uresničenju. Deželni odbor se je prav očetovsko zavzel za nas zapuščence, oddaljene trpine. Izposlovat je pri vladi, da je zagotovila državni prispevek. Deželnemu zboru hoče predlagati, da dovoli prav izdatno podporo. Da bi se to pač moglo zgoditi čimprej! Pozval je tudi občino, naj sklene prispevek. Ajbsko starešinstvo je to že storilo v seji 27. januarja t. l. S polnim zaupanjem pričakujemo primerne podpore še od okrajnega cestnega odbora. Tako v duhu že naprej gledamo, kako se vije bela cesta od našega obronka proti sedlu na Kambreskem in nas veže z drugim svetom.

Pri tem pa je naše srce polno hvaležnosti do vlade, do deželnega odbora in zbora, do cestnega odbora kanalskega in ajbskega starešinstva. Načo pri srčno zahvalo naj prejmejo ti-le gg.: trije za nas že dolgo tako skrbni zastopniki: oba državna in deželna poslanca podglavar g. dr. Gregorčič in svetnik g. Fon ter deželni odbornik gosp. Berbuč; dalje namestništevni svetnik in voditelj okrajnega glavarstva gosp. Rebek, ki tako zelo pospešuje blagor svojega okraja, kakor tudi gosp. Mihael Zega, ki kot poslanec in kot načelnik cestnega odbora neumorno dela za ceste na Kanalskem, tudi gg. občinski starešini z g. županom na čelu, ki so se nas usmili, dasi je občina Ajba že tako na vse strani močno obremenjena. Bodí vsem tem znanim in drugim neznanim gospodom izrečena naša najiskrenejša zahvala ob enem pa pristavljena še ponižna prošnja, da nam svojo naklonjenost blagovolijo ohraniti še v prihodnje.

Darovi.

Za »Šolski Dom«

so plačali predsedništvu: Bežek Viktor, ravnatelj 5 K; Fran Bitežnik, vodja 2

K; Bolko Leopold, veleposestnik 10 K; dr. Ivan Bratina, knjižničar 1 K; Anton Breščak, trgovec 2 K; Karol Cigoj, deželni uradnik 3 K; Jakob Čebular, profesor 4 K; dr. Ivan Eržen, zdravnik 2 K; Fran Finžgar, profesor 2 K; Anton Fon, trg. 2 K; Josip Fon, drž. posl. 10 K; Anton Fras, šolski svetnik 5 K; Anton Gvaiz, profesor 2 K; Hedžet in Koritnik, trgovca 2 K; Teodor Hribar, trgovec 6 K; Andrej Ipavec, profesor 3 K; Ivan Kalin, deželni uradnik 4 K; Klavžar Milton, dež. uradnik 2 K; dr. Ignac Kobal, stolni vikar 2 K; Jernej Kopač, trgovec 2 K; Ivan Košnik, profesor 2 K; dr. Josip Ličan, profesor bogoslovja 1 K; dr. Peter Medvešček, odvetnik 2 K; Ivan Mercina, vadnični učitelj 3 K; Gustav Novak, šolski svetnik 2 K; dr. Ivo Novak, odvetnik 3 K; dr. Karol Ozvald, profesor 1 K; dr. Anton Papež, profesor 2 K; dr. Fran Pavletič, odvetnik 6 K; dr. Josip Pavlin, okrajni š. nadzornik 3 K; Andrej Pervanje, zavarovalni agent 2 K; Pinter in Lenard, trgovca 2 K; Franc Plohl, šolski svetnik 3 K; Svetoslav Premrou, vodja 2 K; Tomaž Sedlaček, upravitelj 2 K; Ferdinand Sfiligoi, blagajničar 1 K; Franc Setničar, kancelist 2 K; Anton Šantel, šolski svetnik 5 K; Andrej Tabaj, katehet 2 K; Iv. Tabaj, profesor 2 K; Adolf Urbančič, mesar 1 K; Olga Zajec, trgovka 2 K.

Dalje so plačale g.ne in gospe: Gizela Finžger, profesorjeva 2 K; Štefanija Havel, uč. 40 h; Ant. Hrovatin, nadučiteljeva 2 K; Marija Kopač, svečarjeva 5 K; Milena Papež, profesorjeva 1 K; Berta Pavletič, odvetnikova 2 K; Avgusta Šantel, šolskega svetnika 1 K. Dr. Anton Gregorčič 20 K.

Srčna hvala!

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunajski parlament ima zopet redno sejo prihodnji četrtek, dne 6. marca ob 3. popoldne. Na vrsto pridejo: branje vladne predloge o krošnjarstvu in o izpremembi zakona o delavnem času in zapiranj v trgovinah. V prvi seji se bo stavila tudi interpelacija na domobranskega ministra zaradi odpustitve rezervistov. Pri tej priliki se bo razvila velika razprava o zunanjem položaju in o znani pisavi glasila zunanjega ministristva »Fremdenblatt«.

Nemčija pomnoži armado za 118.000 mož. Stroškov za to bo 1 tisoč milijonov mark.

Časnikarski urad v parlamentu v Berlinu je izdal nekaj števil o novi vojaški predlogi. Mirovno stanje nemške armade se poviša za 118.000 mož. Redni letni stroški se bodo povišali za 250 milijonov mark. Poleg teh rednih stroškov bo stala uresničitev te predloge še enkratni znesek 1 milijarde. Samo tega še ne vedo, odkod naj ta denar vzamejo.

Vojsna na Baikanu.

Snežni zameti na bojiščih ovirajo vsako vojaško operacijo že več dni. Pri Odrinu je sneg visok en meter. V šotorih kaže toplomer 20 stopinj pod ničlo.

Iz Carigrada se uradno poroča, da počiva vojna tako pri Čataldži kakor pri Bulairu vsled hudega mraza in snežnih zametov. V nedeljo so Bolgari s presledki bombardirali Odrin.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da so v belgrajskih vojaških krogih nejevoljni zaradi neuspelov pri Skadru. Krivdo pripisujejo poveljniku. Zato je srbsko vojno ministerstvo imenovalo generala Bojović-a za poveljnika srbskega vojaštva pri Skadru. Srbija odpošila še nadaljne čete proti Skadru.

Iz Carigrada se javlja, da je veliki vezir v nekem pogovoru odločno izjavil, da se ni še nič sklenilo glede predaje Odrina. Vse tozadevne vesti, da bi bila Turčija pripravljena odstopiti Odrin so popolnoma neutemeljene.

»Reuterjev« birô je izvedel, da je Turčija naprosila velesile le za posredovanje. V ti prošnji pa niso navedeni nikaki pogoji.

Sofijski »Mir« pravi, da je odvisen odgovor balkanske zveze le od tega, ali bo Turčija ugodila teritorialnim zahtevam balkanske zveze in zahtevi po vojni odškodnini. Velesile bodo posredovale le pri ureditvi podrobnih vprašanj. Bolgarija se bo posvetovala z ostalimi balkanskimi državami v svrhu, da bodo zahteve vseh teh držav enake. Seveda se bo vojska v tem času nadaljevala in spremembe, ki bi se v tem času vršile bodo tudi vplivale na mirovne pogoje.

Srbi so baje pripravljeni vsprejeti posredovanje velesil. Toda Srbija zahteva, da se ne sklepa več premirje.

Iz vseh teh poročil se čuti, da imajo vse balkanske države veliko potrebo miru in ga komaj pričakujejo.

Demobilizacija Avstrije in Rusije se proglasi dne 6. t. m.

Dobropoučeni dunajski krogi javljajo sledeče vesti o razvijanju pogajanj med Avstrijo in Rusijo glede balkanskih zadev. Dne 20. februarja so se pričeli v Peterburgu med Avstrijo in Rusijo pogajanja glede ureditve albanskega vprašanja. Tu je predlagal ruski zunanji min. Sasonov naj obe državi pričnete demobilizirati. Avstrija ni na ta predlog odgovorila takoj, ker je Sasonov zahteval tudi demobilizacijo na južni avstrijski meji. Princ Hohenlohe pa je imel nalog izjaviti v Peterburgu, da mobilizacija na jugo-vzhodu naše države ni naperjena proti Srbom, marveč je tvorila le varnostno odredbo, ker se je bilo bati vstaje avstrijskega jugoslovan. ljudstva. To izjavo so pustili v Peterburgu veljati in pogajanja so, kakor se zatrjuje, dozorela v toliko, da se bo že 6. t. m. uradno odredila demobilizacija ruskih in avstrijskih čet, ki se nahajajo ob ruskih mejah. Število vojaštva na jugu monarhije pa ostane dosedanje.

Avstro-ruski nesporazum definitivno rešen.

Včerajšnja berolinska borza je dobila od visokih ruskih finančnih krogov brzojavno sporočilo, da smatrajo v ruskih vodilnih političnih krogih avstro-ruski spor kot definitivno rešenega.

Domače in razne vesti.

Poreški škof. Iz krogov, ki imajo z Rimom stalen stik, nam poročajo: Kandidaturo prvostolnega prošta goriškega in načelnika furlanske katoliške stranke monsig. dr. Faidutti-ja za škofa poreškega je Rim odklonil. Kot kandidatje za to mesto prihajajo v poštev naslednji trije gospodje: dr. Franc U'de, profesor na graškem vseučilišču, znan po svojem odločnem katoliškem nastopu in priznanem znanstvenem delovanju; dr. Jakob Brumat, profesor bogoslovja in podvodja bogoslovskih šol v Gorici, ter Škander Zamparo, kancelar knezonadškofijske pisarne v Gorici. Zadnji ima baje največ upanja, ker uradno poročilo poudarja, da poleg upravne prakse, katero si je pridobil za časa štirih knezov in nadškofov goriških, in obče sposobnosti, poseduje tudi znanje slovenskih jezikov. Kn. nadškof. pisarni bo le čestitati, ako da izmed svojega osebja vrhovnega pastirja sosednji škofiji. — Nasproti temu poročilu ne moremo zamolčati, da iz drugega vira se nam je naznajalo, da tudi neki slovenski duhovnik goriške nadškofije uživa v odličnih krogih simpatije gledé škofijske stolice v Poreču.

Duhovska vest. Alojzij Sambuc, višji duhovnik (arciprete) v Ogleju, apostolski protonotar in župnik, je umrl, od mrtvouda zadet, včeraj 3. marca Rojen je bil 17 okt. 1846 v Italiji, v duhovnika posvečen 1. avgusta 1869. N. p. v m.!

Izginil je — ne ve se kam — g. Rožina, tajnik goriškega okr. šol. sveta.

prijatelj in zaščitnik narodno-naprednih učiteljev. Zakaj je izginil, se ne ve. Znano je le, da se preiskujejo zdaj računi prejšnjega liberalnega okr. šol. sveta.

Sobotno predavanje pri »Jelenu«. Kakor je bilo oznanjeno, je imel v soboto pri »Jelenu« profesor dr. Capuder iz Kranja predavanje o kmetskem puntu na Goriškem l. 1613. Predavanje je bilo dobro obiskano in g. predavatelj je pr. ljudno in jasno pojasnil vzroke, ki so prisilili tolmjinske kmete, da so zgrabili za orožje, da se ubranijo neznosnim krivicam, ki so se jim godile, orisal je razvoj in značaj celega upora in njegov tragični konec, ko so 11 kmetskih mož obglavili in razčveturili na goriškem Travniku in javno nabili odsekane glave pri vseh vhodih v Gorico, v strah in trepet drugim.

Napisi na trgovinah v Gorici. Pametnejši laški trgovci so začeli odpirati oči in že mnogi so poleg italijanskih razobesili tudi slovenske napise nad svojimi prodajalnami. Tako je prav! To bo več izdalo kakor pa hujskanje proti Slovincem! No, pa saj smo prišli že tako daleč, da naš ljubi »Corriere« priobčuje tudi že oglase slovenskih trgovcev — seveda za denar! Časi se še precej hitro spreminjajo!

»Trgovsko-obrtno društvo« za Goriško v Gorici naznanja, da se bo vršil redni občni zbor društva v soboto, dne 15. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih hotela »Zlati Jelen« v Gorici z naslednjim dnevnim redom: a) Pozdrav in poročilo predsednika. b) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora z dne 24. januarja 1912. c) Poročilo tajnika. d) Poročilo blagajnika. e) Poročilo rae. preglednikov. f) Poročilo trgovskih tečajev. g) Volitev odbora. h) Volitev dveh rač. preglednikov. i) Slučajnosti. V slučaju nesklepnosti prvega, vrši se drugi občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov.

Odbor.

Umrli je oni Franc Juretič v Gorici, o katerem smo poročali v zadnji številki, da se je vsled žalosti zastrupil na grobu svoje hčere, a se je pozneje doznanlo, da ni storil tega vsled smrti svoje hčere, marveč vsled tega, ker je bil obsojen na 3 tedne zavora, ker je razžalil neko Petrino Boškin.

Kaj vse naredi vino! Dne 10. januarja t. l. sta pila v gostilni Ivana Cotiča v Zdravščini Deziderij Vižintin iz Zdravščine in Karol Devetak iz Sovodenj. Ko sta se najedla in napila sta misli nič tebi nič rekla gostilničarju, da nimata denarja pri sebi in da naj jima zapita svoto za nekaj dni. Gostilničar seveda ni hotel o tem nič slišati. Zato je, posebno Vižintin, začel v gostilni rzasajati in tolči po mizi. Prišel je občinski redar in hotel spraviti iz gostilne neljuba gosta. Imenovana dva pa sta se mu zoperstavila in tu je bil zopet Vižintin najbolj surov. Napadel je redarja in mu prisolil nekaj hudih zausnic. Vsled tega sta se morala Vižintin in Devetak zagovarjati pred goriškim okrožnim sodiščem. Vižintin je bil obsojen v 2 meseca ječe, Devetak pa na 14 dnevno ječo z enim postom.

Lovsko in strelsko društvo v Gorici je — kakor se vidi — zaspalo za vedno.

Neki nestrpneži (najbrže slovenski?) so potrgali oglase »Slovenske primorske dijaške zveze«, ki so bili nalepljeni na vogalih goriških ulic, ki so vabili na predavanjem in soboto. Nekdaj so trgali slovenske oglase na goriških vogalih Italijani, sedaj pa smo prišli že tako daleč, da trgajo slovenske oglase (kakor se zdi) — Slovenci!!

Goriški industrijalci protestirajo. Na zborovanju goriških industrijalcev, ki se je vršilo te dni v prostorih trgovske in obrtne zbornice so poslali trgovinskemu ministru brzojavko, v kateri so protestirali proti temu, da naroča na-

»v inozemstvu in da se ne poslužuje domačih industrijalcev.

Aretiran je bil v Gorici nek Artur Koritnik, ker se je zoperstavljal stražam.

Najden denar. V našem mestu je nekdo našel svoto denarja. Kdor ga je zgubil, naj se oglasi pri tukajšnji policiji.

Rekord je dosegla danes zjutraj na goriškem zelenem trgu cena zelenemu rediču. Kilogram zelenega rediča se je prodajal po **K 1.20 do 1.30**. — Sploh je zelenjava na zelenem trgu letos izredno draga.

Politični shod v Števerjanu. V nedeljo po blagoslovu je imel poslanec Fon v Števerjanu politični shod, katerega se je udeležilo nad 200 mož. Shodu je predsedoval g. podžupan Terpin. G. poslanec se je v svojem govoru dotaknil tako imenovanega malega finančnega načrta, obrazložil je nove davščine na žganje in osebno dohodarino in nakazila iz teh davščin na posamezne dežele, pred vsem na Goriško-Gradiščansko. Po govoru g. poslanca je predlagal g. nadučitelj Ladislav Likar zaupnico g. poslancu Fonu kakor tudi »Slov. klubu« v goriškem deželni zboru ter »Hrvatsko - slovenskemu klubu« v državnem zboru na Dunaju. Zaupnica je bila sprejeta z burnim odobravanjem. Nato je obravnaval predsednik g. Terpin nekatere stvari, tikajoče se domače občine, na kar se je ta lepo uspeli shod zaključil.

Dražba občinskih lovov. — Danes predpoludne se je vršila pri c. kr. okr. glavarstvu v Gorici dražba občinskih lovov in sicer za sledeče občine goriškega političnega okraja. Podgora, Pevma, Št. Maver, Podsabotin, Št. Ferjan, Gor. Cerovo, Dol. Cerovo in Šmartno. Dražbe se je vdeležilo veliko število lovcev in je bila dražba jako živahna. Izid dražbe je sledeči: Lov v Podgori je bil cenjen 450 K; v zakup ga je vzel za 451 K g. dr. Fabris iz Gorice. Lov v Pevmi je bil cenjen 70 K; na dražbi se je zdražil na 332 K; v zakup ga je vzel g. Al. Fogar iz Pevme. Lov v Št. Mavru je bil cenjen 180 K; v zakup ga je vzel g. Fonžari iz Št. Mavra za 181 K. Podsabotinski lov se ni dražil, ker ni hotel dati nihče izmed navzočih toliko svoto, za kakoršno je bil cenjen. Lov v Št. Ferjanu je bil cenjen 100 K; na dražbi je dosegel višino 609 K; v zakup ga je vzel g. Lipič iz Št. Ferjana. Lov v Gor. Ceroven je bil cenjen 32 K; v zakup ga je vzel za 253 K g. dr. Fabris iz Gorice. Lov v Dol. Cerovem je bil cenjen 16 K; v zakup ga je vzel za 81 K g. Cotic Alojzij iz Cerovega. Lov v Šmartnem je bil cenjen 46 K; v zakup ga je vzel za 47 K g. Jančič Anton.

Pred petdesetimi leti — t. j. l. 1863 — so poročale »Novice« meseca januarja z Goriškega tole zanimivo novost: »Od 2. do 2. jan. Ko se je 14. dne preteklega meseca na jasnem ponočnem nebu prikazala krasna severna luč ali burjava, uganil se je velik hrup tam pa tam; vraže so se vsipale kakor orehi z polnega koša; ta je trdil to, ta uno; prestih ljudi (in med te štejejo tudi dosti gospode v dolgih suknjah) ni nobeden vedil, kaj je ta prikazen na nebesu, ki so nam jo »Novice« razjasnile v naslednjem lanskem listu. Naj povem, kaj se je godilo v okolici naši. V našem bližnjem mestu Gorici je neka straža na gradu (tako saj smo slišali) dala s topom znamenje, češ, da je v bližnji vasi Salkanu ogenj, in vsled tega se začnejo tudi zvonovi po cerkvah mestnih žalostno glasiti; vse je od straha na nogah in veliko se jih napravlja, da bi šli gasit. Salkanci pa so nasproti mislili, da je nesreča ognja Gorico zadela, in nekateri se tudi napotijo iz ravno onega namena proti mestu. Takih misli so bili tudi Kanalcji, ki so videli veliko zarjo stati nad hribom sv. Valentina in proti južni benečanski strani. Avčanom in drugim gorjanom se je zdelo, da gori v Učah, Kobaričdom pa, da je Bove v plamenu in tako unimnasprotno.« K

temu svojemu poročilu dostavlja dopisnik, da se mu zdi, »da nekoliko naukov iz naroznanstva je celo potreba v ljudskih šolah?«

Vojaki pijonirji na Rojcah so napravili lepo cesto iz vojašnice ob robu Roje do Sočinega brega. Nasadili so tudi dreved.

Usajeni krompir zmrznil. Iz Št. Andreža, Vrtojbe in Sovodenj nam poročajo, da je mnogo nasajenega krompirja zmrnilo v zemlji vsled hudega mraza minuli teden. Nekateri posestniki so vsled tega znatno prizadeti.

Cena krompirja za seme je visoka. Tako n. pr. ga je bilo včeraj na goriškem trgu mnogo, a kupcev malo. Kljub temu so držali prodajalci ceno 16 K kvintal. Mnogo krompirja so peljali spet domov.

Za Narodni muzej so darovali: 1. Jos. Karis, gimnazijalec v Gorici, knjigo Svesti tovarsh iz l. 1767.

2. Egidij Špacapan, železniški uradnik v Gorici, staro nemško knjigo (2 zvezka).

3. Miha Brezigar, krčmar v Pevmu, 8 srebrnih in 10 bakrenih novcev in veliko spominsko kolajno.

4. g. Anton Bratina, vikar v Kostanjevici, 1 rimljanski denar.

5. Fr. Mozetič iz Bilj 1 srebrn denar.

6. Fr. Špacapan iz Dolenje Trebuše knjigo: Christenlehrpredigten iz l. 1777.

7. Ivan Kavčič, višji oficijal južne železnice v p., 220 najrazličnejših denarjev.

8. Ed. Prinčič, nadučitelj v Pevmi, 1 denar.

9. Jos. Prijatelj, c. kr. vadn. učitelj v Gorici, je nabral:

1. staro bronasto kolajno, 2. zapiske grajskega oskrbnika Freydenschusa iz l. 1709 in 1712, 3. zapiske tajnika Tribuzyja iz l. 1756, 4. zapiske o davkih, katere je plačevala Vipava v l. 1792 do 1801, 5. zapiske oskrbnika in sodnika Pogon iz l. 1756, 6. zapiske o stroških z rekruti iz l. 1760, 7. zapiske o desetini, ki so jo plačevali Vipavci, 8. notarske akte notarja Skarja iz l. 1812, 9. več zapiskov o desetini, vojni nakladi in pridelnih iz 17. in 18. stoletja, 10. italijanski sonet, posvečen grofu Thurn-Hofer iz l. 1801, 11. cev starinske pištole. — Odbor.

Čuden pridigar! Pripovedovalo se nam je te dni, da je sedaj še župan v Ptavah Andrej Konjedic preklical zbranim ljudstvu pred cerkvijo, da mu je goriško okrajno glavarstvo naročilo, da mora on izvesti volitev novega župana. Potem pa je začel nekako tako: »Dragi moji! Prepričajte se, da med nami! Bliža se Velikanoč in bo treba k spovedi. Spraviti se moramo vsi skupaj, da tako izvolimo župana« itd. itd. — Seveda, starešini se morajo spraviti skupaj in izvoliti Konjedica za župana. Tako razume najbrže Konjedic spravo. A starešini, ki so v večini proti njemu, bodo malo dali na njegovo pridigo pred cerkvijo. Sicer pa vsekako: Čuden pridigar!

Samostan za lazarišče na Gradu pri Mirnu se bo začel kmalu graditi. Materijal že vozijo na Grad. Zgradba bo stala okoli 100.000 K. Poslopje se bo nahajalo za cerkvijo. Lice bo obrnjeno proti Renčam. Delo bo v enem letu končano.

Smrtna kosa. V Lokvi na Krasu je včeraj umrl veleposestnik in bivši goriški deželni poslanec g. Anton Muha v 75. letu svoje starosti.

Ministersko podpora v znesku 2000 K je dobila cerkev v Biljani za pravno novih orgelj. Stare, dosedanje orglje pa je treba nekoliko popraviti in jih dati kaki drugi cerkvi, ki je orgelj potrebna. — Cerkev na Vrhovljah dobi podpore 800 K in sicer za to, da se dajo očistiti precej dragocene freske, ki se nahajajo na notranjih cerkvenih stenah. — Ob enem opozarjamo vse prizadete kroge, naj se v tozadevnih vprašanjih pridno obračajo na »Centralno komisijo za ohranitev spomenikov« na Dunaju.

Parnik »Gödöllö, ki je bil zašel pred 5 tedni na pesek, so zopet potegnili na visoko morje. Pomagala sta dva parnika-potegača.

Cena vinu zlasti furlanskemu je v zadnjem času padla.

Telefonska zveza Kormin-Trst se bo kmalu otvorila. Tako so povedali na zborovanju goriških industrijalcev zastopniki trgovsko - obrtne zbornice. — Kaj je pa s telefonsko zvezo po Soški in Vipavski dolini?

Furlanija — dežela steklih psov. — Dan na dan se pojavljajo v Furlaniji stekli psi, ki so obgrizli že več oseb. Zato je politična oblast izdala povelje, da morajo nositi nagobčnike vsi psi v Furlaniji. One pse, ki ne bodo imeli nagobčnikov, se bo kar po streljalo.

Navaden klativitez se izdajal za karmelitanca, doktorja filozofije in medicine. Svočas smo poročali, da je finančna straža na meji pri Višku aretirala bosonoga karmelitanca, ki se je izdajal za takega in poleg tega še za doktorja filozofije in medicine. Ker je finančna straža mislila, da je to kak vojun, ga je utaknila v zapor. V tem času so se vršile poizvedbe o njem in doglano se je, da ta »karmelitanec«, doktor filozofije in medicine se imenuje Steinmetz, doma iz Nemčije, a ni ne doktor, ne karmelitanec, marveč navaden klativitez. Zagovarjati se je moral pred okrožnim sodiščem, ki ga je obsodilo na 2mesečni zapor in po prestani kazni na odgon. Minuli petek je ta klativitez dostal svojo kazen in bil odveden prisilnim potom v svojo domovino.

Znanih tatvin v Gradežu v minulemu letu je bil obdolžen nek Braz. Goriško okrožno sodišče ga je svojčas obsodilo na 7 mesecev zapore. Braz je napravil vsklie in najvišja sodnija na Dunaju je odredila ponovno obravnavo. Ta bi se imela vršiti minule dni, a se je prenesla, ker se morajo zaslišati še tri priče.

Tržaško porotno sodišče. Pri večerajšnji razpravi tržaškega porotnega sodišča je sedel na zatoženi klopi Anton Žerjal iz Pliskovice, ki je bil obtožen hudodelstva uboja. Žerjal je namreč 27. oktobra m. l. ponoči z nožem ranil Josipa Bandelj, ki je vsled rane umrl. — Žerjal je bil oproščen hudodelstva uboja, a obsojen je bil zaradi prestopka pijanosti na 2 meseca zapore.

Veliki gozdni požar na Krasu. Dne 25. februarja popoldne je izbruhnil v gozdu pri Ilirski Bistrici vsled nepredvidnosti nekega moža, ki je kosil stelo, požar, kateri se je vsled suše in silnega vetra z veliko naglico razširil. Pogorelo je okoli 150 hektarov gozda.

Zidarski tečaj za zgradbo vzornih hlevov, svinjakov, kapnic itd. se vrši v času od 10. do 18. marca t. l. pri deželni odboru kranjskem v Ljubljani. Na ta koristni tečaj se sprejme največ 20 udeležencev, ki morajo biti zidarski mojstri ali zidarski pomočniki na Kranjskem. Vsak udeleženec dobi v pokritje stroškov prispevek 20 K. Tak tečaj bi tudi pri nas ne bil brez koristi, kajti ravno, kar se tiče dobrih hlevov, svinjakov, gnojišč itd. tudi pri nas na Primorskem še daleko ni vse v redu. Potreba je še dosti pouka, da bo ljudstvo uvidelo korist, ki jo ima od skrbne ureditve teh naprav.

Potovanje slovenskih učiteljev na jug. Ker je pred dvema letoma od Slov. Šolske Matice nameravano potovanje na jug zaradi grozeče kolere izostalo, namerava imenovano društvo prirediti to potovanje v letošnjih počitnicah, in sicer približno v času od 24. avgusta do 8. septembra. Program potovanja je isti, kakor je bil svoječasno razglašen, namreč: Trst, Pulj, Mali Lošinj, Zader, Šibenik, Spljet, Hvar (Lesina), Vis, Komisa, Gruž, Dubrovnik, Kotor, Erceg Novi, Mostar, Sarajevo, Jajce, Banjaluka, Zagreb. — Stroški za osebo bodo približno 200 K (vožnja, hrana in prenočišče). Potovanje se vrši le, če se oglasi najmanj 30 udeležencev, ki poš-

ljejo Slovenski šolski Matici na račun do konca majnika 1913 po 100 K, ostalo pa v mesečnih obrokih. Kdor se oglasi, dobi vplačani denar le tedaj nazaj, če bi se potovanje sploh ne moglo izvršiti.

Primerna novost pri poštni hranilnici. Urad poštne hranilnice na Dunaju je ukrenil, da bo možno z enim samim nalogom nakazovati izplačila, ki se ponavljajo perijodično, a le s pogojem, da se izplačujejo vedno v istem znesku, istemu prejemniku in istega dne v mesecu; pri izplačilu pa ni nikake razlike če se vrši mesečno ali vsak drugi mesec ali pa vsak črti leta enkrat ter če se izplača v gotovini ali pa pripiše lastniku računa v dobro. Nalog se daje navadno s čekom. — Ako bi prišlo naročilo na nedeljo, se izvrši še le naslednji dan. Izvršitev bo vselej izkazana v občem posnetku. Da je nalog preklican, se bo lastniku računa pismeno javilo. Seveda sme urad tako vrsto izplačevanja odkloniti ali pa ustaviti, če ima zato vzroke. Ta nov način poštno-hranilničnega prometa je že uveden in urad daje potrebna pojasnila.

Gostilničarji in davek na vžgalice. Dunajska zadruga gostilničarjev name-rava tedaj, ko se vpelje davek na vžgalice, odrediti, da gostilničarji nič več ne postrežejo gostom z vžgalicami. Vsak gost bode moral sam skrbeti za vžgalice.

Odprava davka. V Bosni misli deželna vlada odpraviti davek na ovce in svinje in je tozadevni zakonski načrt že sestavljen. Tako upa vlada odpomoči potrebnejšim prebivalcem, ki bodo po uvedbi tega zakona imeli precej olajšave. Na drugi strani pa je upati, da se reja drobnice povzdigne, kar je za nekatere kraje v Bosni vsled njih krajevnih razmer silno važno. V naših krajih je žalibog reja ovac padla že tako pod nič, da ne moremo skoro nič več vpoštevati domače volne in domačega jančjega mesa.

Nemška surovost zveni iz članka, ki ga je objavil 28. febr. znani nemški list »Freie Stimme« (Svobodni glasovi) v Celovcu. Grdo napada Jugoslovane, češ, da so hinavci in da delajo protiavstrijsko politiko, ker simpatizirajo z jugoslovanskimi brati na Balkanu. Te simpatije so tedaj tako grozovit gren, ki ga je treba kaznovati kar najostreje, kakor to pridiguje omenjeni list. Vsakemu treznemu človeku se mora gabit to bevkjanje in blatenje avstrijskih Jugoslovancev, ki so stokrat in stokrat že pokazali svojo svestobo in udanost do vladarja in države. Da z raznimi nemškimi gospodi, ki nas krivično in skoro nečloveško potiskajo povsod v kot, nismo zadovoljni, to pravico pa že imamo, četudi bi »Freie Stimmen« najrajši potopile vse kar je slovenskega na svetu. Posebno se grozi ta listič na vse one, ki so odsvetovali vojsko proti Srbom. Ti nemški tepci mislijo, da bi bili mi gotovo za vojsko, če bi bilo treba iti proti Albancem in drugim takim nemškim prijateljem. Tudi če bi ne bili Srbi naši krvni bratje, tudi tedaj bi bili mi proti vojski, ker vojska je bila in je še danes absolutno nepotrebna. Mi smo bili koj od začetka za to, da se v miru pogodimo, kaj in kako. Nemci so rožljali za vojsko in sukali bojevito — vrčke za zadovoljni, to pravico za že imamo, čelovški časnikarji popokaajo od sovraštva in zavisti, nam potrjuje ravno glas iz nemškega tabora; v graški »Tagespost« lahko Celovčani čitajo dne 26. febr. (večerni list) sledeče besede z ozirom na balkansko krizo: »Reči pa se mora, da je medla sprava, boljša kot masten prepri in da je vzdržanje miru bolj želeti kakor pa vojsko z negotovim uspehom.« Tako pišejo Nemci sami in — niso izdajice. Mi smo pisali isto in sicer že takoj ob začetku.

Vendar enkrat! Na Dunaju izhajajoči list »Muskete« je že večkrat sramotilno pisal o Slovanih — in sicer tudi o avstrijskih. V eni zadnjih števil je zopet neka taka pesem. »Vojaški list »Armee-Zeitung« je topot vendar en-

krat povzdignil svoj glas, češ, da to ne gre. »Nezaslišano« imenuje tako početje, »ker je vendar velik del armade in častnikov Slovanov«. To ne gre »v deželi, ki je bila večkrat zvarjena s slovansko krvjo«. Nas le veseli, da se tudi na takem mestu pove enkrat pametna beseda, ker nekateri bi hoteli delati s Slovani še vedno kot svinja z mehomi.

Boj beneških Slovencev proti italijanskim šolam. V soboto se je vršila v Čedadu kazenska razprava proti 6 Slovencev iz občine Sovodnje v slov. Benečiji, ki so bili obtoženi, da so s silo in grožnjami hoteli prepričati, da bi občinsko starešinstvo sklenilo zidati 2 novi šoli v občini. V Italiji imajo namreč nov šolski zakon, s katerim se vpeljuje splošna obveznost šolskega obiska. Zaradi tega je nastala potreba novih šol. Ker pa morajo v Italiji občine nositi šolska bremena, so posledice novega zakona posebno občutne za slovensko-beneške občine, v katerih je bilo do zdaj jako malo šol. Po celi slov. Benečiji se širi nezadovoljnost, kajti bridko je, vzdrževati z velikanskimi lastnimi žrtvami šole, da se poitalijanči lastna deca. Nekateri sovojenjski kmetje so se hoteli ubraniti novim bremenom s tem, da so prišli k starešinstvenim seji, ki je sklepala o novih šolah in da so od starešin zahtevali, naj se ti sami zavežejo nositi nove stroške, ako bi jih ne hotela prevzeti vlada. Posledica tega nastopa so bile preiskave in preiskovalni zapori in v soboto je bila sodna razprava, pri kateri je bil kmet Ivan Laščak obsojen na 45 dni zapora, pet drugih obtožencev pa na 35 dni.

Državni pravdnik je poudarjal, da je treba strogo nastopiti proti ljudem, ki so tako neumni, da nočejo italijanskih šol, dasiravno ne znajo italijanskega jezika. In sledila je drakonska sodba z zaporom in stroški, ki so v Benečiji veliko večji kakor pri nas. — Človeku se krči srce, ko sliši take reči, posebno če pomisli, kako dobro se godi našim Italijanom. Da bi bili beneški Slovenci vsaj — Albanci, morda bi se jih kdo usmili.

Drobtinice.

Kakor vsi dosedanj papeži tako je tudi sedanj sv. Oče Pij X. že določil prostor za svoj bodoči grob. Grob bo skrajno priprost, okrašen le z navadno marmorno ploščo, ki bo nosila skromen grobni napis.

Vojak nekdanj in sedaj. Svoj čas je avstrijski vojak dobival dnevno 280 gramov mesa in 6 starih krajcarjev t. j. 21 vinarjev sedanje veljave. Dandanes, ko so mu »izboljšali«, dobiva le okoli 190 gramov mesa in le 16 vinarjev na dan. Tudi porcije kruha so manjše kot so bile. To poročilo prinaša avstrijski vojaški list »Armee-Zeitung«, kjer bodo stvar gotovo dobro poznali.

Požar hotela »Felsenburg«. V Böcksteinu blizu Solnograda je zgorel znan hotel »Felsenburg«. Ker je hotel čez zimo zaprt, so začeli sumiti, da je bil hotel najbrže zažgan. Privredli so iz Solnograda policijskega psa »Spiona«. Ta je kmalu zasledil sled, ki je vodila k lastniku hotela, Neubauerju. Neubauerja so aretirali ter ga izročili okr. sodišču v Gasteinu. Zavarovan je bil za 100.000 K in se je hotel s tem denarjem ranžirati.

Car Ferdinand bolgarski je, kakor so zgodovinarji dognali, deloma slovenske in sicer bolgarske krvi. V srednjem veku, ko je bolgarsko cesarstvo še cvetelo se je poročila namreč Irena, hči cesarja Izaka II. z Bolgarskega na Nemško in vzela za moža kralja Filipa. Iz tega zakona je bilo več hčera in ena teh je prababica sedanjega carja Ferdinanda, ki je, četudi malo, vendar slovenskega rodu.

Zgodnja Velikanoč. Letošnja Velikanoč, ki pade na dan 23. marca, je glede zgodnosti na drugem mestu. Po določbi cerkvenega zbora v Niceji pade Velikanoč, kakor znano, »na prvo nedeljo po polni luni po začetku pomla-

di.« Po tej določbi se obhaja najzgodnejša Velikanoč, ki sploh more nastopiti, dne 22. marca. Tako zgodnja Velikanoč je pa izmed danes živih ljudi le malokdo doživel; kajti zadnja Velikanoč, ki je padla na 22. marec, je bila l. 1818, dve prejšnji pa v letih 1761. in 1693. V današnjem in dveh prihodnjih stoletjih pa Velika noč na dan 22. marca sploh nikoli ne pade, marveč še-le leta 2285 in potem leta 2353 in 2437. Tudi letošnja velikonočna doba na dan 23. marca se jako redkokrat ponavlja: v minolem stoletju so imeli tako zgodnjo Velikonoč le dvakrat: leta 1845. in leta 1856. Po letu 1913. nastopi zopet v letih: 2008, 2160, 2228, 2380 in 2532. Seveda je pa lahko mogoče, da se med tem velikonočnim praznikom določi stalen dan v letu, kar se že dolgo namerava.

Dve veliki akcijski družbi za ustanovitev obširne tekstilne industrije mislijo ustanoviti skupne avstrijske in ogerske banke.

Gospodarsko.

»Schicht«. Upravni odbor delniške družbe Jurij Schicht je sklenil v svoji zadnji seji sklicati izvanreden občni zbor in pri tem predlagati, da se izprosi državno dovoljenje za zvišanje dosedanje, K 20.000.000.— znašajoče delniške glavnice za K 20.000.000.— torej na K 40.000.000.— Tega dovoljenja naj bi se poslužilo po potrebi; najprvo je nameravano vplačilo K 10.000.000.— Ker je denarna potreba vsled razširjenja opravil vedno večja, je treba pomnožiti glavnico.

Delniška družba Jurij Schicht obstaja kot taka od l. 1906 in sicer se je ustanovila takrat z glavnico kron 10.000.000.— Leta 1910 se je zvišala glavnica od K 10.000.000.— na kron 20.000.000.—

Da je daljše znatno zvišanje glavnice potrebno že danes, ima svoj vzrok v tem, da se vsi Schichtovi izdelki vsled svoje priznane izbornosti vedno bolj priljubljajo, kar se zrcali v sledečem zvišanju razpečave. Vrednost prodanih Schichtovih izdelkov je znašala: 1908/9 K 37.000.000.—, 1909/10 K 48.000.000.—, 1910/11 K 60.000.000.—, 1911/12 kron 76.000.000.— in bo dosegla v tekočem letu najbrž lepo svoto K 90.000.000.—. Poraba »Schichtovega« blaga (Schichtovega mila, jedilne masti »Čeres«, sveč »Apollo«, pariumerij »Elvira«, pralnega izvlečka »Ženska Hvala«, čistila za kovine »Solarine«, sadnih sokov »Ceres«, margarine »Visan« in »Domino«, olja, klajnih pogač, firneža, itd. itd.) znaša torej za glavo avstrijsko-ogrskega prebivalstva skoraj K 2.—. Množina izdelanega blaga presega na leto že 13.000.000 kg. —

Književnost.

Zlata tla svetovne zgodovine. To je naslov najnovejše knjige znanega zgodovinarja, konvertita, profesorja Ruvilla-ja, ki docira na univerzi v Halle. Tudi zgodovina, pravi pisatelj, ne sme in ne more biti brez trdnih, jasnih tal. In ta tla so Kristus in njegovo kraljestvo, ta tla so — zlata tla. Knjiga je sicer za vsakega, posebno pa za zgodovinarje, važna in je izšla pri Herderju

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici **Gosposka ulica št. 1** se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brijne in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brijne in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. — Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram. **FRANC NOVAK,**

Gosposka ulica, šte. 1.

v Fraiburgu. »Goldgrund der Weltgeschichte« stane 2.88 K, vez. 3.84 K in se naroča tudi na Dunaju.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj . . . 63, 2, 37, 60, 22.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec
v Podgori

na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

Iv. Znidarčič & dr.

stavb. tvrdka

v GORICI, Via Mattioli v GORICI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westf.-strobe patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja, s vedno isto temperaturo. Ceneje kakor vsi drugi sistemi.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Ceneje gratis franko na dom.



Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela.

Cene zmerne.

Naznanilo preselitve.

Odvetniška pisarna

D. R IVO NOVAK-A

se je preselila

iz dosedanjih prostorov v ulici Caserma

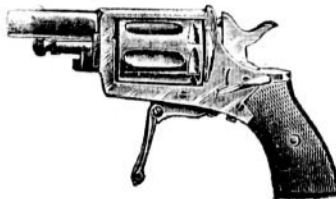
št. 7. I. nad.

v hišo »Centralne posojilnice«

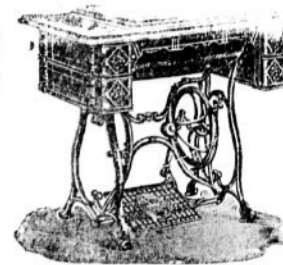
Tekališče Jos. Verdi št. 32. I.



Kupujte samo dvokolesa »AL TENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bod si za navadno rabo ali za dirke



Šivalni stroji »Original Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki



Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

